DIVADELNÍ Piknik

ZPRAVODAJ CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKY
AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO A HUDEBNÍHO DIVADLA

2. ČERVENCE 2021
číslo 2

HUDEBNÍ DIVADLO MŮŽE BÝT NESMÍRNĚ OSOBNOSTNÍ

rozhovor s dramaturgem, hercem, pedagogem a členem lektorského sboru Miroslavem Ondrou

Jak vznikl váš vztah k amatérskému divadlu?
Od malička. Začínal jsem v třetí třídě jako čírtě ve sboru čertíků v inscenaci Dalskabáty, hříšná ves aneb Zapomenutý čert souboru Divadlo Hanácké Obce, což byl v Prostějově ochotnický městský soubor s tradicí někdy od 30. let 20. století. Potom se divadlo odmlčelo a já se k němu dostal znovu až na začátku šestiletého gymnázia, kde jsme se s češtinářkou domluvili, že pěkně říkám básničky a že bych se měl přihlásit do školního kola recitační soutěže. Dařilo se mi a já postupně procházel jednotlivými koly až do kola celostátního v Ústí nad Orlicí. Tam jsme měli jako recitátoři seminář, byla to v podstatě práce s dětskou skupinou, kterou jsem ale do té doby nikdy nezažil. A naprosto mě to odstřelilo a věděl jsem, že to je ono. Ihned poté jsem strávil celý týden u nás na Wolkrově Prostějově a celé se to odstartovalo. Začal jsem chodit do dramaťáku, začal jsem aktivně hrát mladé prince a jinochy v Divadlu Hanácké Obce, začal jsem tvořit divadlo ještě s kamarádem Alešem Procházkou. A tak jsme v Prostějově založili studentské Divadlo Point.

Jak jste se tedy dostal k profesionálnímu divadlu?
V Olomouci jsem studoval divadelní a filmovou vědu a seznámil jsem se s lidmi, kteří končili JAMU: Jan Šotkovský, Roman Grossmann, Michal Zetel. Sháněli totiž jednoho herce, který jim vypadl z konceptu. Já se s nimi potkal v kavárně, předvedl jsem jim etudu s hrnkem, rozlil jsem kafe, rozsypal cukr, jim to přišlo zábavné a na tu spolupráci mě opravdu oslovili. A tak jsem začínal v Divadle Tramtárie jako herec.

Soubor Tramtárie se přesunul do Brna, vznikl Buranteatr a vy jste v tuto chvíli s nimi také v Brně, a to navíc jako pedagog JAMU.
Ano, časem jsem pochopil, že je sice herectví fajn, ale že bych se tím nechtěl zabývat na plný úvazek. A v hlavě se mě držel příklon k učitelství. Učil jsem na literárně-dramatickém oboru, během práce na pozici dramaturga Městského divadla Zlín jsem začal učit pár hodin na zlínské VOŠ. A potom se stalo, že z JAMU z Ateliéru muzikálového herectví odešla doc. Jana Janěková, vypsal se konkurz a já o tom přemýšlel a současně jsem chtěl do Brna za těmi lidmi z

Tramtárie, později Buranteatru. Tehdy mě Honza Šotkovský seznámil s kolegou hercem Petrem Štěpánem, my si sedli spolu na pivo, že si popovídáme, jak to divadlo cítíme, a kdybychom našli nějaké společné body, tak bychom koncepci společně zkusili napsat. Dopadlo to velmi dobře, koncepci jsme poté před komisí obhájili a začali jsme učit.

Jste tedy hercem, dramaturgem, pedagogem, lektorem... Kým se cítíte nejvíc?
Velmi rád bych o sobě řekl, že jsem divadelník. Protože poznávám, že mám divadlo opravdu rád, k mému životu patří. A co mě baví, je ohledávání toho fenoménu z mnoha stran. A s čím víc stran to jde, tím víc mám pocit, že ho můžu prozkoumávat, hníst, pohrávat si s ním. Ano, věnuji se především dramaturgií, ale současně pořád ještě v Buranteatru, nebo v naší nové rezidenční skupině Vejminek, hraji. Ale do toho i to herectví učím, učím teorii muzikálu, také jsem i trochu aktivní hudebník. A tak hledám neustále ty sítě a spojitosti.

Dokončení na straně 9

Náchodská divadelní scéna, Náchod / režie: Ludmila Šmídová

Jiří Hubač: Generálka Jeho Veličenstva

DO REŽIE MĚ NAVEZL PROFESOR ŠTĚPÁNEK

Rozhovor s režisérkou a herečkou Ludmilou Šmídovou

Ke Generálce jejího veličenstva jste se vrátila po třiceti letech, že?
Ano, tehdy jsem ji hrála jako manželka a nyní jako babička.

Co mají obě inscenace společného a co naopak rozdílného?
To, že jsme starší. Já jsem sice stejná, ale ostatní obsazení už jsou úplně jiní lidé. A tehdy jsem si nedovolila napsat, že jsem inscenaci režírovala, protože mi s tím pomáhal profesor Štěpánek, režisér Divadla na Vinohradech. Věděla jsem, že do toho výrazně sáhnul a nebylo by to fér.

Proč jste Josefínu nechala zestárnout a vrátila se k ní?
Moje kolegyně byla Praze v Divadle na Jezerce a viděla, že to znovu hrála Jiřina Bohdalová. Kolegyně mi říkala, že to tam hraje jako babička a já si řekla, proč bych si to nezahrála jako babička i já. Navíc jsem v souboru měli skvělého představitele Napoleona, kterého jsem předtím neznala.

Aha, takže Pavel Rys je novým členem vašeho souboru a tohle je jeho první role?
Ano, první u nás.

To ale dáváte nováčkům pěkné příležitosti.
Že ano? Když vidím, že to na zkouškách jde, tak trochu přitvrdím a pak už je to bezva.

Jste tu ve dvojroli režisérky i představitelky hlavní role. Jak jste dokázala najít režisérský odstup a ohlídat zkoušení?
Když můžu, tak se do hlediště podívat jdu. A spoléhám na svou intuici, na to, jak to cítím. Když se mi něco nelíbí, v tu ráno to zastavím. Generálku Generálky jsme si natočili, dívala jsem se, jestli to není moc strašný. Pomohlo mi, že je to krásně napsané, pan Hubač byl chytrý autor. Mám ráda chytré hry, kde se člověk zasměje a je to i smutnější. Aby tam bylo všechno, divák se i zasmál i poučil.

Cítíte se pevnější v kramflecích jako herečka, nebo jako režisérka?
Já jsem vždycky chtěla hrát. Režii jsem brala jen proto, že pan profesor Štěpánek mě do toho navezl. V Náchodě nebyl režisér a on říkal: „Lído, v Náchodě musí být divadlo a musíte ho režírovat.“ Mojí první režií byla Jitřní paní od Alejandra Casony. Přečetla jsem si text a řekla si, ano, tohle budu dělat. Vždycky jsem si ale chtěla i zahrát. V rolích prožijete hodně životů, a to je nádherné. Já osobně nejsem taková jako Josefína z Generálky. Herecká práce je barvitá, krásná. Měla jsem možnost si zahrát i Emilii Marty ve Věci Makropulos, to bylo nádherné, to mám ráda.

Prostě vás baví silné ženské hrdinky.
Přesně tak

Rok jste nehráli, teď už zase můžete. Už máte plány na další práci?
Zatím nevím, co bych dělala. Hra se mi musí líbit, musí mě to vzít. Zatím jsem takovou nenašla. Přečetla jsem jednu detektivku - ty mám ráda, ale není to ono. A zároveň musím text hledat podle toho, jaké lidi na to mám. Máme teď hodně dobrý pánský soubor, ale dam máme málo. Některé už nechtějí kvůli věku hrát a mladých je málo. Mladí bohužel nechtějí hrát, chtějí se jen projít po jevišti. Zápal u herců se hodně špatně hledá.

Martin Rumler

RECENZE

CÍSAŘOVA JOSEFINA A JOSEFÍNIN CÍSAŘ

Hubačova Generálka Jeho Veličenstva vychází z prastaré komediální situace, ve které se střetávají světy dvou zcela odlišných postav – typologicky vlastně sluhy a pána, tedy postav, které sebou vzájemně z principu pohrdají a jejichž životní postoje a životní zkušenosti jsou diametrálně odlišné a neslučitelné. V případě Hubačovy hry se tu střetává Josefina – matka, plebejka či „žena z lidu" – a Napoleon, vězněný po porážce u Waterloo britskou korunou na ostrově Svaté Heleny. K úžasu všech ale tento střet neústí ve vzájemnou likvidaci, ale v porozumění, v překvapivé objevení, že tito dva mají i něco společného.

Principálka Náchodské divadelní scény Ludmila Šmídová ovládá dění na jevišti nejen jako Josefina, ale také jako režisérka inscenace. Přičemž neodsuzuje své herecké kolegy do rolí pouhých přihrávačů. Naopak jsme svědky rovnocenné herecké souhry nejen dvojice Josefína – Napoleon, ale také Napoleonových generálů, jeho kuchaře i jeho britských věznitelů. Je vidět principálčino zaujetí pro postavu Josefiny, pro zápal, se kterým chce dosáhnout zadostiučinění, a pro plebejskou moudrost, díky které zahlédne v bezcitném vojevůdci, pro kterého zemřel její syn, slabého a bezradného člověka, který potřebuje pomoc. Ale se stejným zaujetí vede svého hereckého kolegu Pavla Rysa/Napoleona, který v přítomnosti neústupné Josefiny postupně opouští své megalomanské touhy vládnout všem a všemu.

Péče o postavy a jejich svět je zřejmá v důslednosti, s jakou soubor přistupuje ke kostýmům a k rekvizitám, které nás jednoznačně přivádějí do myšleného Napoleonova světa v období jeho věznění na Svaté Heleně. Svědčí to o jasném záměru přivádět na jeviště figury v jejich celistvosti, nikoli jen v jejich přibližnosti.

Hubačův text v sobě skrývá jedno inscenační nebezpečí. Jedná se totiž vlastně o jednu – výše už pojmenovanou – situaci. Tu Hubač dialogicky rozvíjí na poměrně velké ploše, kterou nabízí právě hercům k rozehrávání. Podstatné je v takovém případě udržet neslučitelnost postojů obou postav co nejdéle a držet nás jako diváky co nejdéle v napětí, jak tento konflikt dopadne. A to, co mají ve výsledku postavy – Josefina a Napoleon – společné, nechat skutečně překvapivě vyplynout až ze vzájemného střetávání. Je evidentní, že náchodští Hubačovu textu velmi dobře rozumí a jsou si vědomi jeho komického potenciálu. Ale toto porozumění – ve smyslu celkového vyznění hry – nám vyjevují příliš brzo. Postavy jednotlivé zvraty přijímají až příliš samozřejmě a ku škodě diváckého zážitku zbavují své postavy údivu nad tím, že to, co se ještě před chvíli zdálo neřešitelné a neslučitelné, má překvapivé řešení, jakkoli bolestná, trapná či směšná cesta k takovému řešení vedla.

Štěpán Pácl

JEDNOHUBKY

Přišlo mi, že to brali moc vážně. Kdyby se to odehrávalo v hnusném chlívu, kde by si v otrhaných uniformách hráli na vojáky, vyznělo by to líp.

Jiří

Bylo to moc potichu.

Zuzana

Já jsem usnula.

Pavla

Mě to neurazilo, bavilo mě to. Občas to trochu spadlo, občas to bylo moc ukecaný, ale byly tam i moc hezké momenty, takže se člověk i zasmál. Přišlo mi to víceméně v pohodě.

Markéta

V. A. D. Kladno / režie: V. A. D. Kladno

Kazimír Lupinec: Úl

NA SCHŮZÍCH VČELAŘŮ DĚLÁM ZAPISOVATELE

Rozhovor s režisérem Kazimírem Lupincem

První otázka přímo na tělo. Pro zpravodaj Radotín jsi hlásal, že chcete jezdit na zájezdy s medem na prodej. Můžu si tedy jeden koupit?
My jsme opravdu chtěli vozit med, cidery. Ale prostě jsme vyměkli, nebudu se vykrucovat. V zájmu divadla jsme rezignovali na med. Ale beru to jako výzvu, že bychom s tím měli něco dělat. A to jsme měli medy přímo s etiketami lidí, kteří jsou v příběhu. Rousek tam měl QR kód, Květuška bábovku, bylo to k tématu.

Ten bych si opravdu koupil. Protože, jak je známo, jsi opravdu aktivní včelař. A stejně tak opravdu na schůze včelařů chodíš. Jak moc scénář vychází z reality?
Na schůzích dělám zapisovatele a vymyslel jsem si nový literární žánr zápisu. Mám ambici dělat zápisy tak, aby se daly číst. Ale je to chůze po tenkém ledě. Do zápisu se většinou píšou takové ty neškodné suché informace. Já ale chtěl, aby mě to bavilo, aby to třeba i někdo četl, tak jsem se rozhodl, že budu zkoušet zapisovat různé informace, co se stalo, jak kdo koukal… A to je opravdu tenký led, protože se to někomu nemusí líbit. A ano, dělám si z toho tak trochu legraci. A dělal bych si víc, kdybych věděl, že to jiným nebude vadit.

Můžu se k tvým zápisům na internetu dostat?
Můžeš, ale zajímavější je, že jsme teď vydali takový výbor ze zápisů. Je to takový zvláštní humor. Možná to ani není humor. Vybrali jsme různé zajímavosti, aby se vidělo, co všechno se na schůzích řeší. Ale je třeba to brát s odstupem, protože samotné schůze jsou spíš nudné a věcné. A jen občas se stane jedna, dvě vtipnosti či zajímavosti, které já ihned dávám do zápisu. Scénář inscenace je tak snůškou všech těchto motivů a zápletek, které se staly.

Tedy to opravdu vychází z reality?
Ano. Např. se opravdu berou dotace na zazimování včelstva. A u jednoho včelaře se zrovna řešilo, že asi u něj ta včelstva živoří. A mně stačilo to jen trochu posunout a vzniklo z toho v inscenaci včelaření s prázdnými úly.

Při sledování představení mě hlavou prolétla myšlenka na Havelkovo SVJ. Nechali jste se inspirovat?
Ne, náš scénář vznikal paralelně. Text SVJ je pravděpodobně starší, ale já ho neznal. Neinspirovali jsme se.

Jak rezonuje zbytek souboru s inscenací ze specifického prostředí včel a medu?
Já hrami úplně nehýřím, nejde to tak rychle. Ale tvorba inscenace je samozřejmě vždy týmová práce. V tomto případě jsem již od půlky konzultoval scénář s některými členy, se kterými jsme si dali pár schůzek v hospodě. Takže se s tím sžili poměrně plynule.

Každý člen soubor má excelentně nalezený svůj typ herecké postavy. Jakým procesem k tomu došlo?
Výhoda autorského divadla je, že můžeš psát scénář lidem na tělo. A to my hojně aplikujeme. A tudíž s tím ty postavy rovnou vznikají.

Během přestaveb hraje různorodá hudba. Byla tvořena přímo pro potřeby inscenace?
Jde vlastně o slavnou skladbu Let čmeláka. A my ji našli v různých variacích a úpravách a používáme je tak, že tvoří či doplňují náladu situací. Ale musím říct, že s přestavbami tak

trochu bojujeme, protože jsme si před tímto představením kompletně předělali scénu. Dosud jsme vše měli skládací. Aby to šlo rychleji, úly jsme smontovali. Ale neměli jsme příliš mnoho času si to nacvičit. Tak je v tom stále chaos.

Ten by ale včelímu rojení mohl i slušet, ne?
Jednou dvakrát jo, ale asi ne dvanáctkrát.

Už tvé včely někdy měly mor?
Neměly. To je ale opravdu tragédie, velmi nepříjemná věc. Postihne to jednoho ze sta a je to opravdu průšvih, při němž trpí celé jeho okolí v okruhu 10 km. Jsou s tím spojené různé karantény a omezení. Jsem rád [klepe na dřevo], že mě se to dosud nedotklo.

Jonáš Konývka

RECENZE

DOSTŘEDIVÝ BZUKOT SPOLEČENSTVA VČELAŘŮ

Kladenské divadlo V.A.D. je bezesporu stálicí mezi českými amatérskými soubory, které se zaměřují na autorské divadlo, nebo na výrazné autorské adaptace a dramatizace.

Text hry Kazimíra Lupince a kolektivu s názvem Úl a podtitulem „včelařské divadelní rondo“ není zdaleka pouze, jak praví anotace, „komediální sondou do ročního fungování jedné základní organizace Českého svazu včelařů“. Ve skutečnosti přináší mnohem více. Je nejen skvělou komedií, která svým absurdním cynickým humorem diváky polapí a už nepustí, ale také skrze obraz malého omezeného mikrosvěta včelařů jasně hovoří mnohem šířeji ke všeobecným problémům světa kolem nás. Ve srovnání s papaláši kolem Hejtmana v Gogolově Revizorovi nebo thébskými poradci krále Oidípa, obecními vejbory v Našich furiantech či majiteli bytových jednotek ve Společenstvu vlastníků řeší místní včelaři zdánlivě banálnější problémy, které se mnohých z nás dotýkají jen okrajově. Avšak právě tyto jejich nesnáze zde mají váhu thébské tragédie, čímž jednak dochází k poctění principů absurdního humoru a komedie tím nabývá komplexnějších vertikálních rozměrů.

Velkou zásluhu na tom všem má také autenticita hereckých výkonů všech aktérů. Ovšem pozor na záměnu pojmů. Nemluvíme zde o falešné autenticitě takzvaného „kuchyňském realizmu“, kdy herec takzvaně nic nehraje a využívá svého jevištního bytostného kouzla, v tomto případě hovoříme o přesvědčivé autenticitě dramatických postav. Všechny figury a figurky, které jsou velmi sofistikovaně vybudovány s různou dávkou herecké stylizace, k nám promlouvají srozumitelně a lidsky a to s požitím minimalistických hereckých prostředků. Těžko vyzdvihovat jednotlivé aktéry, neboť herecká souhra celého ansámblu je obdivuhodně přesná a velmi dostředivá. Právě tím inscenace tématizuje lidskou souhru jako takovou a fungování podobné zájmové skupiny přirovná ke včelstvu, k jakémusi těsnému společenství, kde má každý svoji pozici a funkci. A podobně si také střílí z genderově stereotypních a sexistických představ fungování naší společnosti. Ženské postavy jako uvadající „stará královna“ Květa, žádaná „nová královna“ Klára i osudová postava veterinářky doktorky Kosilové, zde zdaleka nejsou pouze objekty mužského zájmu nebo zmaru, ale jsou to nakonec ony, které jednají, dokáží se domluvit, problémy skutečně vyřešit a tím pádem být vítězkami celé situace. Muži tak opět zůstanou jenom trubci, byť si o sobě mylně myslí, že právě oni jsou vládci úlu – potažmo světa.

Celkový skvělý dojem z inscenace by snad mohlo ještě vylepšit přesnější rytmizování některých hromadných scén (především v obraze po pohřbu). Nápaditá je i scénografie, která důmyslně využívá segmenty rozložených a složených včelích úlů. Jevištní přestavby by si ovšem zasloužily lepší organizaci: klidnější a přiznanější by ještě lépe evokovaly bzukot a hemžení včel v úlu.

Stejně jak jsou včely člověku prospěšné a důležité pro celý ekosystém, tak stejně přínosná a medonosná je také inscenace divadla V.A.D. Kladno.

Miroslav Ondra

JEDNOHUBKY

Medu čest. Byla to paráda. Chytrá, vtipná, zábavná inscenace.

Jana

Vtipné, chytré. Radost se na ně dívat.

Lenka

Představení se mi velmi líbilo, ačkoli vůbec nejsem z branže. Ale nemám co vytknout.

Štefan

Tohle je z těch autorských věcí to nejslabší, co jsem zatím od V.A.D.u viděla. Přijde mi, že to moc nedrželo pohromadě.

Tereza

Hodno přehlídky. Nesmírně mě bavili, scéna funkční, která hraje – vtipná, nápaditá. Jako v úlu, ale v kanceláři. Bylo tam všechno, figury si drželi.

Jaroslava (měla ten den svátek – všechno nejlepší!)

SUMUS, Praha / režie: Věra Mašková

A. N. Ostrovskij: Bouře

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JE ŽIVOT DUŠE ZTVÁRNĚNÝ NA JEVIŠTI

Rozhovor s režisérkou Věrou Maškovou

Čím vás jako režisérku i dramaturgyni fascinuje psychologické herectví, kterému se v souboru věnujete?
Před mnoha lety jsem měla velké štěstí, že jsem mohla být u toho, když zkoušel Miroslav Macháček jednu ze svých posledních režií. Když měl zahajovací zkoušku, tak řekl, že to, co ho na divadle fascinuje a zajímá, je život lidské duše. To se ve mně nějak otisklo, byla to jedna z nejzásadnějších věcí, jakou jsem se o divadle dozvěděla. Ať už dělám profesionálně nebo amatérsky, tak život lidské duše ztvárněný na jevišti je pro mě nejdůležitější. Psychologické herectví, na kterém stavíme, se snaží postihnout ne to, co lidé reálně dělají, ale to, co je za slovy, to, co je za tou mezí, kam se, jak se říká, bojí vstoupit i andělé. To, co se neříká a co si často bojíme i myslet. V tom je podle mě síla divadla.

Vybrala jste si Ostrovského bouři, která není na profesionálních jevištích zase tak častá. Proč tedy zrovna ji?
Mám Ostrovského velice ráda. Jeho hry se mi velice líbí a není to první Ostrovskij, kterého jsme dělali. Kdysi jsme nazkoušeli hru Nemá kocour pořád posvícení, což byla komedie. Mě na něm vzrušuje ta odvaha, s jakou se pouští do hloubek lidského bytí, odhaluje ledví postav, vytváří situace, které všichni známe, ale nikdo bychom je nechtěli prožívat.

Text jste radikálně upravila a zkrátila. Bylo něco, na co jste si musela dát velký pozor, aby zůstal zachován váš záměr?
Pro mě naštěstí není úprava textu něco neobvyklého, jsem 30 let dramaturg, takže krácení textů zvládám. To daleko větší nervy jsou, abych pustila zvuk, tam, kde mám, a svítila tam, kam se svítit má.

Takže se převtělujete v jevištního technika?
Ano a můžu hrdě a nepokořeně říct, že jsem nejhorší zvukař na světě a v přilehlých galaxiích.

Zažíváte tedy problém, který soubory často řeší, totiž že sehnat technika je takřka nemožné?
To ani ne. V Praze hrajeme v Divadle bez hranic, kde jsou naštěstí lidé, kteří jsou za to placeni, takže to není taková kovbojka, jako když někam vyjedeme a zbyde to na mně.

Pro vaše herce musí být tento typ herectví náročný a musí za ním být hodně práce. Bylo těžké je přesvědčit a získat?
My se tomuto způsobu hraní divadla věnujeme už řadu let, takže máme celou řadu harcovníků, kteří už nějakým takovým zkoušením prošli, ale nezastírám, že to těžké je. Souborem protekla spousta lidí, kteří když zjistí, že je to dřina, že to bolí, že to není zadarmo, tak to zabalí a zdrhnou. Vážím si těch, kteří v souboru zůstanou a to martýrium podstupují, protože si myslím, že to na druhou stranu stojí za to. Když člověk projde takovýmto procesem zkoušení, podívá se do hloubky nějakého zvláštního bizarního charakteru, tak ho to nějakým způsobem mění. A já si myslím, že k lepšímu, že se stává otevřenějším, citlivějším, chápavějším. Ale ta cesta je bolavá.

Martin Rumler

RECENZE

BOUŘE VE SKLENICI VODY

Divadelní soubor SUMUS z Prahy byl se svou inscenací hry Alexeje Nikolajeviče Ostrovského Bouře posledním čtvrtečním představením tohoto dne národní přehlídky činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně 2021.

Alexej Nikolajevič Ostrovskij je bezesporu jedním z velikánů ruské dramatické literatury a hybatelů ruského divadelního života 2. poloviny 19. století. Stejně jako řada jeho ruských souputníků oplýval mimořádným pozorovacím talentem a schopností zaznamenávat lidské osudy a příběhy autentickým a nesmířlivě jízlivým způsobem. K tomu Ostrovskému dopomáhala ona právnická pregnantnost a konkrétnost, která vyvěrá z osobní pracovní zkušenosti na Moskevském obchodním soudu. Ne nadarmo bývá také označován „Balzakem ruských kupců“, jejichž prostředí dokonale znal. Nedostudovaný právník Ostrovskij se postupem času stává elitním dramatikem svlékajícím do naha ruskou společnost skrze rodinné vztahy. Nemilosrdně ukazuje na vazby a pouta, popisuje a obnažuje jejich příčiny i následky. Velmi důmyslně klade otázky, na které vzápětí nesmlouvavě a až krutě odpovídá. Jeho postavy jednají a činí ve svém sobeckém zájmu, díky čemuž dochází ke konfliktům a základním dramatickým situacím jeho dramat. Příliš neobhajuje, spíše soudí a odsuzuje. Základní otázka zní, zdali právem. Dramatické postavy a jejich charaktery vytváří tak, že na první pohled odsuzuje protagonisty po právu. Jako by říkal: „Žijete tak, jak si zasloužíte!!!“ Jen málo postav z jeho dramat se snaží vzepřít svému osudu, a pokud ano, stejně svému fatálnímu osudu v závěru neujdou. A to je i příběh jeho nejlepšího dramatu „Bouře“. Textu, kterým vrcholí ruský realismus a začíná naturalismus.

Ostrovského texty umí být velmi lákavé, silné a svým způsobem provokativnosti i efektní. Pak ovšem nastane moment inscenování, kdy voláme spíše po efektivnosti. Jsou všechna témata po 150 letech stále aktuální a vnímatelná v poměrně uzavřené struktuře jeho textů?

Neposunula se již míra současného vnímání morálky a etiky vztahů natolik … že vyžadovat ono pomyslné desatero… již zcela ztrácí smysl? Není to již zcela zbytečný, marný a prázdný apel?

Inscenace SUMUSu na to odpovídá pouze z části. Svou úpravou akcentuje dějovou linku Kabanová – Tichon – Kateřina – Boris. Až patologický vztah matky a syna, její boj o něj se svou snachou Kateřinou plný políčků a ran, který vhání Kateřinu za pomoci Tichonovy sestry Varvary do náruče nešťastného Borise připoutaného ke svému nesnesitelnému, cholerickému strýci Dikojovi. Fatální příběh doznání k nevěře, který nemůže mít v nastavení na půdorysu antické tragédie dobrý konec. Ostrovskij však kromě této linky současně buduje i téma osobní a společenské svobody i moci peněz, která si zahrává s osudy lidí stejně bezcitně jako manipulativní a despotická Kabanová se svými nejbližšími. A na to již inscenace textu rezignuje, čímž se téma zplošťuje na pouhý příběh patologicky závislého syna na své matce a triviální příběh manželské nevěry. A to považuji za fatální zjednodušení, které se inscenaci nevyplácí. Byť se jedná o inscenaci plnou výborných a poučených hereckých výkonů, inscenaci stylově poměrně čistou, která se snaží poctivě naplnit žánr tragédie. Lyričnost a baladičnost výpravy i podání zpívaného doprovodu ve vynikající interpretaci jde bohužel proti naturalistickému a krutému smyslu podstaty tohoto Ostrovského textu.

JEDNOHUBKY

Když narazíme na ruskou předlohu, jsou tam těžký duše. Silná ruská žena a příběh a duše. Postava matky to v inscenaci držela šílený.

Jaroslava

Už jsem to viděla na krajské přehlídce a jsem ráda, že to drží. Potešilo mě, že drží napětí. Herecky je to naprosto naplněné. Je to pro mě příběh, který má smysl.

Petra

Bylo to patetické, až to bylo skoro až směšné. Už to bylo moc. Přitom to měli udělané dobře, dobře mluvili. Hudba skvělá. Ale patos z toho stříkal až moc.

Vendulka

Silný příběh, který byl ale jakoby nedopovězený. Bylo tam podle mě spoustu motivů či situací, které se daly ještě dopracovat, rozvinout. Ukázat třeba u postavy matky aspoň záblesk nějaké její lidskosti, například v okamžiku jejího setkání s vrstevníkem Dikojem, více vykreslit vztah syna a matky. Ale celou dobu to udrželo mou pozornost a líbila se mi scéna, zpěv a práce s prostorem.

Martin

A výše zmíněné vede k tomu nejtragičtějšímu, což je ztráta pocitu, že tento příběh se odehrává „teď a tady“, že je to příběh možný a až neskutečně skutečný. Nechci divadlo sledovat přes skleněnou stěnu, chci tu stěnu rozbít a být krutě a bolestně vláčen těmi střepy zabodávajícími se do všech částí mého těla… srdce a mozek nevyjímaje. A tak by si to jistě přál i Ostrovskij.

Jaromír Hruška

...dokončení ze strany 1

Jak se dá hudební divadlo provozovat v amatérském divadle? Je vůbec možné nazkoušet nanejvýš syntetizující tvar?
Česká tradice hudebního divadla je malinko jiná než ta velká tradice anglo-americké linie velkých muzikálů. Naše linka je naštěstí poznamenaná už Osvobozeným divadlem, Semaforem a všemi těmito formami, které byly výsostně hudební. To se obtiskuje i do amatérského divadla. Může tak být nesmírně osobnostní, může vzniknout i velká výpověď v songu, když si ho třeba lidi i sami píšou. Rád bych zmínil Kočovné divadlo Ad hoc, které je velmi hudební. Současně touto formou velmi razantně a ostře reaguje na situaci, která se tady děje, stejně jako velmi kvalitně diváky může pobavit. Myslím, že je to perfektní kombinace. Pravda je, že broadwayské muzikály v amatérském divadle ne vždy vycházejí. Jsou totiž psány zásadně pro komerční úspěch, což obnáší i velkou investici. A v amatérském divadle to není to nejdůležitější, co by mě zajímalo.

Co tedy je devízou amatérského divadla proti profesionálnímu? Proč jezdíte na přehlídky amatérského divadla? Za pěkně stráveným časem?
Z mnoha důvodů. Cítit se dobře na festivalu, to je základ. A vnímání festivalu jako festivalu, vzniku nějaké party, je samozřejmě také hrozně důležité. Že se sejdou lidé ze souborů, profesionálové, kteří vedou dílny, ostatní, kteří vedou diskuse a baví se o něčem, co je momentálně zajímá. A je skvělé, když pak vznikne diskuse i nad tím, co se právě vidělo. To je nesmírně důležité. Někdy se stane, že já jako dramaturg profesionálního divadla jsem překvapen textem, který někdo objevil. Pravidelně jezdím do Slavičína na krajskou přehlídku Valašské Kroví, kde se už několikrát stalo, že nám amatéři našli velmi zajímavý text, který poté někteří kolegové v profesionálním divadle uvedli. A samozřejmě je devízou i určitá svoboda amatérské tvorby, když nejsou soubory spoutaní konvencí, potřebou od divadla, šéfa, zřizovatele. Když si můžou dělat, co chtějí. To je zázračné.

Co vás čeká v příští sezóně? Na co se nejvíce těšíte?
V Městském divadle Brno budeme dělat s Petrem Gazdíkem muzikál Next to Normal, což je komorní muzikál s ne úplně veselým tématem. Zabývá se psychickými poruchami a myslím, že je dobré se i v takovýchto lehčích formách divadla bavit o vážných tématech. Také by snad mělo dojít k inscenaci našeho muzikálu, který jsme napsali s Petrem Štěpánem a naším bývalým studentem Robinem Schenkem. Jmenuje se Devět křížů a také nebude moc veselý, protože bude o slavném mordu, který se stal na místě, kde je těch devět křížů nedaleko současného motorestu [pro automobilní – u Brna blízko exitu 168 dálnice D1].

Jonáš Konývka

DETEKTIVNÍ KVÍZ

k inscenaci Sherlock Holmes aneb Zrození zla

Milí přátele detektivek a pátrání všeho druhu, zaluštěte si s námi a vyhrajte jedinečnou památku na Sherlocka Holmese! Vyplněnou tajenku nám prosím zašlete na: vit.chaloupka@gmail.com. Ze správných odpovědí vylosujeme jednoho šťastlivce, kterému bude ve středu 7. 7. cena slavnostně předána (případně po domluvě zaslána poštou).

1. Jaké zvíře se v inscenaci nevyskytuje? a) pes Z b) krysa D c) kobra P d) jelen K
2. Kolik dcer (vlastních i nevlastních) měl Lord Crawford? a) 6 E b) 4 L c) 3 A d) 10 U
3. Jaké je druhé jméno služebné Poppy? a) Anastázie N b) Prudence O c) Josef S d) Pamela S
4. Která rekvizita v inscenaci nebyla použita? a) nůž C b) tác M c) stříkačka N d) lahev K
5. Co odcizil Tony Zlomené vidle? a) trakař E b) ruchadlo U c) hrábě O d) ohřívací lahev A
6. Kolik let je Lady Therese? a) 3 D b) 18 V c) 20 S d) 55 K
7. Kdo byl sežrán? a) Marghareta I b) losos P c) Sherlockův bratr R d) jelen L
8. Jaké je poslední vyslovené slovo hry? a) Moriarty D b) nespí Í c) koroptev U d) vím A

Tajenka: _ _ _ _ _ _ _ _ _

PROGRAM

Pátek 2. července 2021

14.00 DS SUD, Suchdol nad Lužnicí / režie: Lenka Chaloupková
L. a V. Chaloupkovi: **Sherlock Holmes aneb Zrození zla**

15.45 Diskuse (Sherlock Holmes aneb Zrození zla)

17.00 Bechyňský divadelní spolek Lužnice, Bechyně / režie: K. Vontroba
Karel Vontroba: **Srdce pro krále**

20.00 Diskuse (Srdce pro krále)

21.30 Divadlo Radar, Praha / režie: Luděk Horký
J. Brdečka, O. Lipský, R. Balaš, O. Brousek: **Adéla ještě nevečeřela**

00.30 Diskuse (Adéla ještě nevečeřela)

*koupaliště: **15.00** koncert ZUŠ, od **21.00** koncert místních kapel*

Sobota 3. července 2021

14.00 Divadlo Brod, Uherský Brod / režie: Roman Švehlík
Blanka Kubešová, Petra Kohutová: **Deník Leošky Kutheilové**

16.30 Diskuse (Deník Leošky Kutheilové)

17.45 Divadelní Sekce Praha / režie: Divadelní sekce Praha, Radvan Pácl
J. Havelka: **Společenstvo vlastníků**

21.15 Ochotnický spolek ŽUMPA, Nučice / režie: Jakub Pilař
Jakub Kolár: **Klub**

22.30 Diskuse (Společenstvo vlastníků, Klub)

*koupaliště: **10.00 až 19.00** rodinný festival Letopruhy (divadlo, nový cirkus, koncerty, workshopy), od **21.00** obnovená premiéra hry Trosečníci*

Zpravodaj XXIX. celostátní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně 2021. Redakce: Martin Rumler, Jonáš Konývka, David Slížek. Vydává Volyňská kultura. Náklad 100 výtisků.